

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reklamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Maros-Vásárhely, május 12.

(y.) A törvényhozás legközelebbi napjait igazságszolgáltatásunk reform törvényeinek tárgyalása töltötte be. Izgalmas és minden oldalról compromissioval teljes napok voltak azok; de nem épen tanulságnélküliek. Bebizonyították teljesen, hogy ha a fokozatos fejlődés természetes útjáról eltérünk, idéetlen, izetlen gyümölcs az, a mi ott terem s a tájékozhatlanság hinárjába sodortatunk kerülhetlenül.

Igazságszolgáltatásunk rendszere nem volt a jelenkori viszonyokat kielégítő. Ezer jogosult panasza kíséretében ezer meg ezer botrányt lökött fel minden napon, zavaros iszapjából. Reform kellett, reform mulhatatlanul és minél előbb, ennyivel mindenki tisztában volt. Hiszen nagyon is természetes, hogy ha nem jó az a mi van, mindenki óhajtja azt, a mi jobb. Reform, de milyen és minő? Egyik azt mondta: a közegekben rejlik a baj, a választott bíróságok a rosszak, kinevezett bíróságok kellene; a másik az mondta: nem lehetnek mások, mint választott bíróságok, mert hiszen a kinevezés nem fér össze a népfőnség elvével; nem fér össze a municipális rendszerrel; nem is az a baj, hanem a törvények, az igazságszolgáltatásunkat szabályozó törvények a rosszak; jó törvényt kell alkotni s legyenek választott vagy kinevezett bírák: az igazságszolgáltatás jó lesz. Alkottatott új törvény, olyan a milyen; nem lehet mondani, hogy nincsen benne hiány; nem lehet mondani, hogy nincsen benne jó; — de az igazságszolgáltatás folyama nem javult általa; s elvégre el kellett jutnunk oda, hogy elhagyják, miszerint a törvény lehet bármennyire üdvös, ha nincsenek azt helyesen és a maga épségében alkalmazó, az ügy követelményeinek teljesen megfelelő közegek: holt betű marad s nem tápláló malaszt. Egyetértett abban mindenki, hogy szervezni kell bíróságainkat, de előállott ismét a „hogyan“ és a „minő“ kérdése.

És miképen nyultak e kérdés megoldásához? A tájékozatlanság teljes könnyelműségével. Ábrándozás egyfelől, szivtelen önzés másfelől. Melyik veszedelmesebb, bajos volna elhatározni; annyi bizonyos, hogy a nagyfotosságu kérdést egyik sem mozdította előbbre a biztosan megoldhatóság felé. Egyik oldalon azzal ábrándoztak, hogy igazságszolgáltatásunkat a tudomány legmagasabb nívójára kell emelni az elmélet után, utána fogja nőni magát az élet; a másik oldalon helyesnek találták kizsákmányolni ezt is egyéni és helyi érdekek emotiójára, s ez utolsók természetesen annyival rosszabbak, hogy a mig az elsőnek útja legalább egy irányban halad, ez utóbbiak ezer meg ezer felé ágaznak el; a mig az első egy irányra vonják legalább össze, az utóbbiak ezer foszlányokra tépik az erőt. Egyik oldalon nem igen akarták hallani a fülökbe dörgő kérdést: ha valjon lehet-e, — a másikon szintén süketek maradtak arra: ha valjon nem árt-e az egésznek az, a mi a részeknek imitt amott nagy emolumentumára szolgál. S miután e kérdésekre hallgatni nem akartak, természetesen nem is vala szükség semmi tájékozásra. És a tájékozatlanság

rutabbul nem boszulta meg magát soha és sehol, mint nálunk és most.

Ma az egyesbírósi rendszerre, holnap a társas bíróságokra akarták fektetni a fősúlyt. Ma kevés törvényszék, sok egyesbírósi; holnap sok törvényszék, kevesebb egyesbírósi volt a jelszó s a küzdelem vége azon szerény önmagabaszállás, hogy nem tudjuk voltaképpen mi kell; nem vállalhatjuk el a felelősséget azért, a mit alkotnánk s így legokosabb az, ha ráruházzuk egyre, mert ha ezen egy összeroskadna is alatta, mi legalább nem roskadunk össze mindannyian vele. S kimondhatná, hogy nem körülnező és nem helyes és egyszersmind nem komoly és minden könnyelműségtől ment eljárás volna ez. Csakhogy minő koszorukat rak a törvényhozó atyák homlokára, az már más kérdés.

Ma már az igazságügyi miniszterre rontunk s ötlet állítjuk fel az otestamentum bűnbakjául. Ámde szabadjon azon kérdést kockáztatnunk, ha nem volt-e kötelessége képviselőinknek, kik e reform körül felmerülő kérdéseknek böles és helyes megoldását maguknak vindicáltak, tanulmányozni a kérdést épen úgy, mint a miniszternek és teljes tájékozottságot szerezni maguknak mindazon viszonyokról, melyektől ama kérdések megoldása mulhatatlanul függ. Hogy tanulmányozták és tanulmányoztatták költségesen azt, hogy az igazságszolgáltatás miképen van Angliában, Belgiumban, Német- és Franciaországban, annak, ha nem kielégítő, de bőségesen elég jeleit láttuk, — annyival kevesebbet annak, hogy saját viszonyaink tanulmányoztattak, ismertettek volna, mert hiszen ha ez utolsó is megtörtént volna, akkor nem következhetik be ezen compromissio soha, miszerint a képviselőház miután hosszas időn keresztül küszködött vele, elvégre is arra ébredjen, hogy nem képes maga megalkotni a reformot, hanem a miniszterre bizza azt. Ha képviselőink mindenike komolyan tanulmányozta volna a kérdést saját kerületében, megszerezte volna mindazon adatokat, melyeknek döntőleg kellett szerepelni a reform egyes kérdéseinek, nem az elméletnek, hanem saját coneret viszonyaink, követelményeinek megfelelően megoldására, valjon nem nyújtottak volna-e azon miniszternek, ki magas tehetségei, senki által kétségle nem vont jó akarat mellett sem mindenható, sem nem csálhatatlan és mindentudó istenség, valjon nem nyújthattak volna teljesen biztos adatokat helyes tájékozásra. Parlamentaris miniszternek a parlamentre lehet és kell támaszkodnia, s ha a parlament erre nem képesíti magát, valjon vonhatja-e felelősségre a minisztert s valjon szükséges-e mellette? Az ellen, a mi történt, nincsen szavunk. A helyzetnek ezen állása mellett nem is történetelt egyéb, mint meghatalmazni és utasítani a minisztert arra, hogy tájékozza magát biztosan és ahoz képest szervezve a bíróságokat.

E közelebbi napok élményei azonban nagy tanulságot nyújthatnak képviselőinknek arra, hogy a kérdéseknek nem csak felületes, hanem alapos s a legaprólékosabb részleteket átható tanulmányozása és teljes tájékozottság szükséges arra,

hogy valaki a törvényhozás asztala mellé nyugodt meggyőződéssel leüljön.

A „Gazeta Transilv.“ idei 32. száma vezércikkében elmélkedik azon „benyomárról és viszhangról“, melyet a mult havi brassói magyar-román testvériesülési ünnepély országsszerte s különösen a sajtóban keltett; és panaszképen mondja, hogy különösen az erdélyi magyar lapok alig pár szóval vettek egyszerű tudomást az ünnepságok rovatában az ünnepélyről, s rólunk a „Sz. H.“-ról is hasonlólt mond, idézve f. é. 33-ik számunkban írt rövid előleges jegyzetünket az ünnepélyről.

A „G. T.“ ezen felszólalása nem egészen alapos, legalább velünk szemben nem; ugylátszik a „G. T.“ figyelmét egészen elfutotta idei 35. számunk vezércikke, melyben tüzetesebben kívántunk szólni az általunk is ép oly jelentősnek és komolynak tartott ügyhez. Reméljük, hogy ezen figyelemztetésünk után a „G. T.“ nem fogja elmulasztani azon véleményt, melyet fenidéztett közleménye a román olvasó közönség előtt lapunkról keltett, a valóság kívánalma szerint kiigazítani.

Az előbbivel kapcsolatban legyen szabad egyuttal a „Kronstädter Zeitung“ finom politikus tapintata iránt, melyet a fenni kérdés körül követelt, — bámulatunkat kifejezni. Ugyanis ő (a „Kr. Ztg.“) is szóról szóra idézte lapunk 33. számából a fenmondott előleges megjegyzést, és pedig „szórt betűkkel“, mert ugylátszik, „es passte just in den Kram!“ későbbi számunk vezércikkéről azonban, mert tán „passt nicht in den Kram“ — mélyen hallgat... Nincs jogunk t. laptársunk szabad választási jogát a más lapok anyagai között, — dirigálni, s ez nem is célja sorainknak; csupán annyit jegyzünk meg, hogy az ilyen egyoldalú eljárással, mint a fenni, a „Kr. Ztg.“ olvasó közönsége is tévuttra jut a „mi véleményünket“ illetőleg, ami pedig reánk nézve már teljességgel nem lehet közönyös dolog; s biztosíthatjuk a „Kr. Ztg.“-got, hogy mi részünkről az efélékből több lelkiismeretet szoktunk csinálni.

— A „Pesti Napló“ — a mint mondja inneni tudósítás alapján — egy egész sereg képviselő jelöltet ismer városunkban a lemondott Berenczey helyére; még „Nazarénusokat“ is tud Vásárhelyt! Mi mindezekről mitsem tudunk, s azért bátran elmondhatjuk, hogy a „P. N.“ a semminél is kevesebbet tud a dologról; amiért is szörnyen rozsul áll egy oly komoly és „tekintélyes“ lapnak ily lapaláki beszélni, mert ezt mi könnyen gunynak is vehetnők; már pedig azt kikérjük a „P. N.“-tól épen úgy mint bárki mástól. Itt ez óráig még egyik pártnak sincs határozatlan megnevezett jelöltje; sőt még csak mozgás sem igen van érzésben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház május 5-iki ülésében letárgyalta a bírósági törvényjavaslat hátralevő részét, melynek tizenhárom szakasza közül alig egy-kettő maradt meg a központi bizottság szerkezete szerint. A telekkönyvekről rendelkező 24-ik szakaszhoz, melylyel a mai tárgyalás fonala felvétellett, csak hét módosítvány volt beadva, mig végre 2 órai vita után a jobboldalról jött három indítvány szerint alkottatott össze. Hosszabb érvelés fejlődött ki a kisajátításokat illető 34. és 35. szakaszok körül, melyek Várady Gábor módosítványa értelmében szavaztatnak meg.

A napirendet megelőzőleg volt egy interpellatio s két kormányi előterjesztés, melyek közül a fogóta sürgetett ármentesítési törvényjavaslat szívélyes ragadtatásra talált, mig a királyi biztosok költségeire kért póthitelt maga Tóth Vilmos is sajnálattal jelentő be.

A tárgyalást berekesztőleg egy lényegtelen főrendiházi izenet nyújtott be.

A főrendiház mai ülésében az urbéri törvényjavaslatot vette tárgyalás alá. Általánosságban a tárgyalás alapjául elfogadtatván, a részletes vitában a jogügyi bizottság több módosítása szavaztatott meg.

A képviselőház május 6-iki ülésében Simonyi Ernő a pesti kapitányság által elfogott szabó-segédek iránt interpellálta az igazságügyminisztert.

Többrendbeli bizottsági előterjesztés után a ház napirendre térve, megszavazta a kérvényi bizottság jelentését 69 kérvény tárgyában s azután lényeges módosítások nélkül hozzájárult az észak-amerikai konzul-sági egyezményről szóló törvényjavaslathoz.

A határőrvidéki postaszolgálatra kért póthitel észrevétel nélkül megadatván, utolsó tárgyalás tanácskozás alá vétetett a királyi ügyességéről szóló törvényjavaslat.

Ez hosszabb vitát kelt. Mint első szónok Lázár Ádám nyilatkozik ellene, utána Tánicsics Mihály támadja meg a javaslat szellemét és általánoságban sem fogadja el.

Az általános vitában csupán csak a két szónok nyilatkozott a tvjavaslat ellen; pedig szavazásnál a többség a javaslat elvetése mellett látszott lenni. Az elnöki telegraf működésbe helyeztetvén, a jobboldali képviselők tömegesen tódultak a terembe, s ilyképp az előterjesztés 103 szavazattal 95 ellenében elfogadlatott.

A megszavazott 23 szakasz közül csak az 5., 15. és 23. szakaszok idéztek elő érdemleges vitát, melyek két helyütt a szerkezet megváltoztatásával végződtek. A javaslatban levő 24-ik szakasz Zsedényi indítványára kihagyatott.

A felsőházban az urbéri törvényjavaslat a részletes vitán is keresztül ment; de azért még nincs vége a dolognak, mert két §. (a 84-ik és 94-ik) függőben maradt, illetőleg visszaküldetett a jogügyi bizottsághoz új szövegezés végett. A hétfői ülésre van kitűzve ennek a két §-nak tárgyalása.

Helyi dolgok.

— **Chibiorz Pál**, a szám-óriás, mult szerdán városunkba érkezett Szász-Régenből Brassó felé utaztában pár napig körünkben időzni szándakszik. Nagy tehetőségének híre rég megelőzte őt, mert már évek előtt olvastunk róla nagyobb és kisebb, kül- és belföldi lapokban. Mindazon magasztalás és bámulat azonban, melyet tudományáról a sajtó hozhatott, csekélynek, ugyszólva semmisnek tűnik fel előttünk, miután szemünkkel látunk és füleinkkel hallottunk! Valamint a legkiműveltebb és legfeszültebb számító képesség a Chibiorz ur tehetőségét utol nem érheti, de még csak meg sem közelítheti: épen úgy nem képes a legelőkelőbb felfogás leírni, szakvakba foglalni azon csudadolgokat, miket tőle látni s hallani lehet. ... Mult csütörtökön a ref. főgymnasium egyik termében az érettebb tanuló ifjuság és egy kisebb szakértő kör előtt mutatta be tudományát, de valóban, ha nem a csalhatatlan számok állottak volna szemünk előtt, a varázslat hitének kell vala átengednünk magunkat, hogy műveleteinek lehetőségét felfoghassuk! Ugyanezt mondhatjuk el pénteki, a r. k. leányiskolában, szintén szűkebb körben tartott előadásáról.

Emellett a csuda ember, a lehető legelhagyottabb állapotban van, s oly véghetetlen szerénységgel bír, hogy saját kezdeményezéséből képtelennek látszik ekkora roppant tehetőségével bár a napi kenyeret is megkeresni! Egyedül utazik, senkije sincs! Egy kis kör alakult tehát, s ez vállalta magára, holnap vasárnap délután 1/2 órára az „Apollo“-teremben egy nyilvános előadást rendezni számára, melyről a falragaszok is szólnak. Ki a számokhoz ért, vagy azokkal bármily kevésbé foglalkozik, ne mulassza el e ritka tüneményt meglátni, mert csak ez egyetlen előadás

lesz alkalma rá, s bátran állíthatjuk, hogy hasonlóhoz nem lesz szerencsése az életben többé soha! ha csak nem ismét Chibiorz urat látja, kihez hasonlítható — tudomás szerint — a földön több nincsen, nem is volt, és tán nem is lesz! Még visszatérünk e rendkívüli emberre.

Az előadásra jegyeket válthatni előre t. Jeney Albert ur gyógytárában, s előadaskor a pénztárnál. A helyárat a rendezőség azért szabta oly mérsékeltre, (mely a mutvány nagyszerűségéhez legtávolibb arányban sem áll) hogy a részvét annál szélesebb körben biztosítható. Hölgyeinket pedig különösen figyelmeztetjük, hogy a szám-műveleteknek több ága őket kiválóan érdekelni fogja.

— **Meghívás.** A marosvásárhelyi jótékony nőegylet idei rendes közgyűlését folyó évi május hó 21-én az „Apollo“ teremben tartja meg, melyre az egylet vidéki és helybeli tagjait említett nőegylet választmányja f. évi április 3-án tartott gyűlésének határozatából ezennel tisztelettel meghívja. M.-Vásárhelyt, 1871. április 10-én. Gr. Toldalagi Eszter, nőegyleti elnök. Kovács János nőegyleti jegyző.

— **Felhívás.** A marosvásárhelyi uszoda-egylet t. cz. részvényesei felkéretnek, hogy az általuk aláírt részvények után még be nem fizetett részletet részvényeinkint 15 o. é. frtot három részletben és pedig: 1871 május 15-én 5 frtot, június 15-én 5 frtot, július 15-én 5 o. é. frtot az egylet pénztárnoka tekintetes Bucher Miksa urhoz annyiaval is inkább pontosan befizetni sziveskedjenek, mivel az uszoda tervezete elkészülvén, a városi képviselőtestület által felajánlott tölgyfa anyagok rövid időn az egylet birtokába jutván, egyéb anyagoknak beszerzése s általában maga az építkezés a t. cz. részvényes urak esetleges késlekedése által hátrányt szenvedne.

Maros-Vásárhely, 1871. május 1-én. A m.-vásárhelyi uszoda-egylet választmányának megbízásából [dr. Antal László, m. k. elnök, Staibl Antal, m. k. gondnok, Szász Róbert, m. k. jegyző.

— **Hymen.** Városunk egyik derék fiatal polgára Csiky F. Károly, ki atyja, Csiky Lázárral, nem régebben nyitott a főtéren egy már is szépen virágzó divat kereskedést, a napokban vezette oltárhoz a szép Szeman Emma kikisasszonyt. A rossz idő dacára számos előkelő közönség vett részt a nászünnepélyen. Áldást kívánunk a boldog frigyre!

— **A Stieglitz-féle régiségi muzeum** a sétatér végén felállított bódében sok érdekes látni valót nyújt s helyünkbe hozza kicsinyben a fővárosok nagy muzeumait, melyeknek meglátásáért — a ki teheti — sok pénzt költ az utazásra. Itt az alkalom, olesóért szerezni fogalmat az ily nevezetességekről.

— **Nyilvános köszönet.** Tekintetes Csiki Márton urnak, tanodánk egyik legrégib és legbökezübb nemeslelkű jöltévőjének, ki ifjusági könyvtárunkat közelebből 20 frrtal sziveskedett megajándékozni, becses adományokért az ifjuság nevében legszivesebb köszönetemet nyilvánítom

Maros-Vásárhelyt, 1871. máj. 11. Paál Gyula, kath. gymn. tanára.

— **Betörésképe** esetről hallottunk, mely városunkban pár nap előtt történt. Egy káplár a sétatér melletti Aspis-féle liqueurboltban többet vevén magához a szeszes italból, mint a mennyi az ő ártalmatlan jó kedvét előidézni szokta: ittas lón, s midőn fizetésre szíliták fel, zsebében keresgélve, megijedve veszi észre, hogy pénze nincsen ott; a liqueurös pinczéje, állítólag, mert részeg emberrel kikötni nem akart, nem sürgette tovább a fizetést s ez kissé gyanus. A káplár haza megy egy fél-, vagy egész órát alszik, s aztán némileg legalább tulesve a „katonadolg“ ismét felkeresi a liqueur árulást és az, bár sokszor éjjel után is nyitva áll, most zárva volt. A káplár hangosan kiabál, hogy „nyissák ki, adják vissza a zsebemből kicsenpészett tárczát!“ de az ajtó nem nyílik. Végre szuronyát veszi elő a bolt ajtót feltörni akarva s azzal azt keményen vagdalja. Az éji őrk s a szembe lévő sétatér padjáról nyugodt flegmával szemlélik az esetet, s a felszólításra, hogy lépjenek közbe, akadályozzák meg e csend és rend háborítót, azt felelik: „semmi közünk hozzá; az az ember katon!“ E logikánál fogva éji őrk-től akár fel is gynjthatna bennünket egy katon köpenyt viselő ember? Végre valahára egy őrmester, tehát katon is arra vetődik s ennek, miután a bolt ajtaja már be tört, sikerült az őrárat segítségével a heveskedő káplárt elfogni és az éji őrk s az oda gyűlt bémész kávéházi, kártyás stb. közönség bosszankodására a mulatságnak véget vetni. A káplár a katonai hatóságtól megbüntettetett, de hogy a tárcza igazán el veszett-e, és hogy igazán a liqueurösnél veszett volna el, az nincs tudva.

— **Hibagazítás.** Mult számunkban a zászlószentelési ünnepély leírásában vétségből volt a nagymise zenei és énekkivitele „egy műkedvelőkből alakult karnak“ tulajdonítva, mert azt a „m.-vásárhelyi dalárda“ énekelte, a mit ide igazítani kérünk.

— **Folyó hó május 11-én tartott hetivásár.** Egy 16 kupás véka tisztabúza legjobb 2 frt másod 1.70 elegy jobb 1.60. másod 1.40. Rozs jobb 1.50. másod 1.20 Zab 85 kr. Törökbuza 6 180. ujj 1.50. Fuszujka 1.30 Pityóka 1.20. Bükköny 1.20. Egy szekér széna 24 frt. Szalma 6 frt. Tüzifa kemény 6.50. Egy zsák faszén 60 kr. Marhahus egy font 22 kr. Disznóhus 26 kr. Egy kua disznózsir 1.20. egy font vaj 70 kr. Egy jó hizott lud 4 frt. pujka 3 frt. Egy pár csirke 60 kr. egy tojás 2 kr. egy kupa pálinka 32 kr.

— **Maros-Vásárhelyi halottak lajstroma 1871** április hóról (a katonai kórházakon kívül.) Menyhárd Ferencz 30 éves tudóssorv. Malikai György 57 év. hagyomány. Ugrai Gyula 2 hetős állkultsolódás. Pap Róza 8 hetős tudóhurut. Csiki Sándor 30 év. agyvérőmleg. Barabás Mihály 62 év. hagyomány. Barabás Lina 1 év. bók-hurut. Sácsi Ádám 27 1/2 év. hólyagveshimlő. Grándetzi Petrina 1 év. bélhurut. Hamza József 20 hónapos víz-kór. Magyar Zsigmond 3 hónapos, aszkór. Bartha Mari

TÁRCZA.

Nagy emberek sajátságai.

Közl: Pál Károly.

Mindazon emberek, kiket magas szellemiségük kortársaik fölébe emelt, kiknek nevét a történelem lapjain a halhatatlanság nimbusa körvezi, sorsuk, életük története és mivelődésük folyama iránt élénk érdekeltséget ébresztenek mindazokban, kiket magas szellemük hatása és teremő ereje tiszteletre, bámulatra indít. És a mi a közönséges szabású emberek életében hidegen hagy minket, a mindennapi életben követett szokásaik, egy pillantás házuk magányába, vagy nagy szellemük csöndes műhelyébe, sőt a legjelentéktelenebb vonás is arra vonatko-zólag, hogy minő állást foglaltak el koruk közszokásaival szemben: mindez vonzónak és jelentőségteljesnek tűnik föl előttünk, miután megszoktuk lényök legkisebb vonását is azon nagyító üvegen át nézni, melyen át ragyognak lelki szemünk előtt a teremtés legtehetségesebb alakjai. Mássalől örvendetes jelenség az, hogy igen gyakran ép ezen vonások emlékeztetnek arra — mit műveiket bámulva hajlandók volnánk feledni, — hogy a szellem és jellem emez óriásai, habár, a művészet és tudomány legmagasb fokára emelkedtek is, mégis mindig csak emberek maradtak, s földi vándorlásuk ideje alatt nekik is ép úgy, mint minden más közönséges világpolgárnak, le kellett fizetniük a szokásos adót, lényök halandó részét tekintve.

Igaz, hogy e tekintetben kevés tudósítással bírnak a legjelesebb férfiak életrajzaiban; de e körülménynek oka abban keresendő, hogy a legtöbbben e férfiak közül, csak haláluk után találtak illő méltánylásra, és hogy azon írók, kik róluk életrajzot készíteni elhatározták, nem ismerték személyesen az illető nagy szellemeket; e miatt aztán bármily szorgalmasan gyűjtötte is valaki a tudomány és művészet legkiválóbb férfainak életéből az egyes vonásokat és sajátságokat, hosszas kutatása aránylag mégis csekély eredményt lesz képes fölmutatni.

Mellözve tehát mindazt, a mi hihetetlen vagy általános ismeretes e tekintetben, nem lesz talán érdektelen e lapok olvasói előtt, ha azok közül, mi ama nagy szellemek életéből feltűnőnek, eredetinek és figyelemre méltónak látszik, közölni fogjuk az általánosabb érdekűeket.

Kezdjük meg a sort a nagy Schillerrel. Életríró — Palleske és Petersen — mondják, hogy Schiller, mint katonasorvos, rendkívül szerette használni a bűnöt, jeles kártyás, jó tekéző volt. Szobája rakva volt borsdorfi almákkal, melyeket nem azért szerzett, hogy megegye, hanem hogy lassanként elrothadjanak. Ugyanis ez almafaj rothadt állapotjában sajátságos, átható szaggal bír, mely költő az agy idegére — különös hatással van

Schiller különösen szerette e szagot, mert — mint mondá — midőn ez orrába száll, gondolatmenetét lényegesen elősegíti.

„Egy alkalommal meglátogattam Schillert — mondja Goethe — de csak nejét találtam hon; ez azt mondá, csakhamar haza jön Schiller is, s addig üljek le; meg is tettem, s dolgozó asztala mellé ülve jártatam szememet a különböző tárgyakon. De kevés idő múlva szokatlan rosszul érzem magamat, s változásaim hová tovább fokozódtak, úgy hogy végre közel voltam az ájuláshoz. Eleinte nem tudtam minek tulajdonítsam e rendkívüli állapotomat, végre azonban észrevettem, hogy oldalam mellett egy szekrényből valami nagyon fatalis szag áramlik elő. Bámulattal láttam, hogy az rothadt almákkal van tele. Az ablakhoz vonultam, frís levegőt szívní, mire csakhamar helyre jöttem. Midőn neje bejött a szobába, fölvilágosított, hogy ama szekrénynek mindig rothadt almákkal kell tele lenni, miután az ily illatot Schiller igen kedveli, sőt a nélkül még élni és dolgozni sem lenne képes.“ — Miután megnősült példányszerű pontossággal feljegyzé bevételeit és kiadásait; e tekintetben kevés költő volt hozzá hasonló. Schillernek, mint férj és családapának, házi viszonyai és szükségleteiből igen érdekes mozzanatokat közöl egy nő (Ruszwarm Emilia) „Schiller naptára 1795. jul. 18-tól fogva 1805-ig“ czím alatt kiadott könyvében, melyből összes háztartása felismerhető. Azonban bármily érdekes lenne is az ő tisztelőire nézve egy pillantást vetni Schiller pénztára, ét-kamrája, garde des robes-jába stb. még sem tartjuk feladatunk körébe tartozónak, mind ezt kicsinykedve előadni; csak annyit említnék fel, hogy cassája, pinczéje és ruhátára egyiránt jól el voltak látva, s szegényes állapotáról — Schillert illetőleg — az említett naptár teljességgel nem tesz bizonyosságot.

Goethe élete is gazdag különös sajátságokban. Így pl. rendkívüli ellenszenve volt a szemüvegek iránt, úgy hogy a ki szemüveggel ellátva tette nála tiszteletét, nehezen nyerhette meg valaha Goethe kegyét. Sajátságos továbbá, hogy mindig állva szokott volt reggelizni. Midőn költeményeket írt, a képző művészet legplaszticusabb alakjait szerette maga előtt tartani. Mikor „Iphigeniáját“ teremtő, szüntelen egy antik női szobrot tekintett azon czélból, ha vajjon mindaz, a mit hősnőjéről mond, illeni fog-e ama szobor vonásaihoz?

Lessing szenvedélyes kártyás volt, úgy hogy órákat elült a fahró-asztal mellett. Egyik barátja, figyelemmel kísérvén őt játéka közben, látta, hogy mily rohamosan gördülnek alá Lessing fejéről a verejtékes cseppek, noha szerencsés volt a játéklaban. Hazamenve figyelmezteté magas szellemű barátját, hogy ily módon nemcsak erszényét, de egészségét is tönkre juttathatja. „Épen ellenkezőleg — felelő Lessing — ha hideg vérről játszom, annyi mintha nem is játszánám; szándékosan és alapos ok miatt játszom oly szenvedéllyel. Ugyanis a heves mozgás miatt, mely

kenységre ösztönzi lényem akadozó gépezetét, véretem forgalomba hozza, megszabadít azon testi bajoktól, melyek néha gyötörnek.“ Legkedvesebb étele a savanyu lenese volt, miért barátai sokat tréfálózta vele mondván: nem lenne nehéz őt második Eszauvá tenni.

Jean Paul írás közben rendkívül kedvelte a virágillatot, ezért olyankor folyvást, bokréta és minél áthatóbb illatu virágok cserepestől környezék tintatartóját. Wieland ellenben dalokat énekel költemény írás közben, úgy mint Bürger, „Leonora“ halhatlan írója, ki míg verseit papírra téve, utcai dalokat füttyrésztett.

Klopstock egész életében feltűnő ellenszenvevel viseltetett az előkelő társaságok iránt. Mikor csak tehetette, visszavonult azoktól, mert teljes szívéből utálta azon tal-ságos önmegalázást, melyet ott tőle követeltek. Ő azon emberek közé tartozott, kikben az önbecsérzet korán föl-ébredett. Már a phortai falusi iskolában, hol egyszer hibájáért elzárták, azt írta volt a falra más nevek alá: „Az én nevemet az utókor könyveibe igtatja, épen azért ne is figuráljon az itt ezen többiek között.“

Herder, ki a német irodalom classica korában tisztán emberies érzelmeivel oly méltó feltűnést okozott, az istenséghez intézett odájával végezte életét, úgy hogy battyu-dalának utolsó soránál a tollat még merev kezében tartáák.

Hölderlin, a szerencsétlen költő, egészséges korában is annyira elengedte magát ragadtatni a költészet szelleme által, hogy írás közben többnyire mindig hangosan sirt s könnyei záporoként hullottak.

Mathisson, az elegia költő, legtöbb köteményeit akkor írta, midőn holdvilágos éjszakán nyitott ablaknál állott, s szemeit a hold magicus fénye által megvilágított tájon legeltethet.

Kleist Henriknek nagy küzdelmébe került a költészet, s valahányszor verset írt, oly helyzetben volt, mintha valamely láthatlan dámonnal küzdene.

Kotzebue, e híres vigjátékiró, darabjai írásakor úgy tűnt fel, mintha egyszersmind játszáná is azokat, oly heves mozdulatokat gyakorolt. Mondják, hogy midőn Sand meggyilkolta őt, kis fia, meglátván atyját a padozaton hengeregni régvonaglás miatt, azt mondá anyjának: „nézd mama, papa ismét comoédiát játszik!“

Heine egész életében rendkívül érzékeny, ideges természetű volt; ebben keresendő azon folytonos főfájás oka is, melyről már tanuló korában is sokat panaszkodt a göttingai egyetemen. A lármás Párisban eleinte nem kapott oly csendes szállást, melyet ohajtott volna, pedig még a magas padlásszobákat sem veté meg, melyekből csak a háztetők és kéményekre van kilátás, csak hogy azok zavartalan csendet nyujtsanak neki. Egykor egy barátjánál hált, kinek a falórát meg kellett állitnia, mert a költő nem tudott elaludni annak folytonos ketyegése miatt.

(Folytatás, következik.)

— **Pályázat.** Következik a pályázat a Scola - BCU Cluj Napoca.

32 év. gyermekági láz. Lag Adolf 19 év. tudósorv. Péterfi László 20 év. tudósorv. Dósa Géza 25 év. öngyilkosság pisztolylövéssel. Keresztes Rebeka 72 év. végegyengülés. Ilyés Sándor 1 $\frac{1}{2}$ napos, gyengeség. Demeter János 53 év. vízkór. Gora János 30 év., tüdőlob. Nagy Gyula 2 napos, gyengeség. Dombai Zsuzsa 59 év., elerőtlenülés. Rátz Mihály 70 év., has üszkösödés. Szentes Dénes 21 év., moslékba égés. Gros Károly 52 év., tüdő-sorv. Ilyés Juli 23 év., gyermekági láz. Dája Péter 3 hónapos, hörglob. Prodán Zsuzsa 15 hónapos, höghurut. Tóth Ignátz 2 év., vízkór. Varga Zsuzsa 2 év., hólyagos-himlő. Mészáros Juli 1 $\frac{1}{2}$ év., hagymáz. Denk Théréz 68 év., vízkór. Kis János 62 év., tüdőorv. Ötves Katalin 84 év., öregség. Ötves József 2 hónapos, hurut. Farakas Róza, 55 év., Zsiha. Mád Borbára 65 év., tüdőlob. Enyedi Samuel 58 év., vízkór. Kürti János 40 év., idült-hurut. Szóts József 7 napos, gyomorhurut. Tordafalvi Ágnes 2 év., agylób. Rápolti Róza 31 év., tüdőlob. Szabó Juli 8 hetes agylób.

Szekelyföld.

Mező-Bánd, 1871. majus 5-én.

T. Szerkesztő ur!

Egész tisztelettel kérem a Gálfi-Török-Horváth székely vértanuk emlékszeborra vonatkozó tudósításomat be-
es lapja hasábjain nyilvánosság elébe hozni:

Adakozások a Török-Gálfi-Horváth székely vértanuk szobor emlékére a mező-bándi járás dullóbiztosa aláírású ivén: Báro Rothenthal 10 frt. Baruch Jeremiás 10 frt. Pataky Miklós 5 frt. Id. Sükösd István 3 frt. — Ifj. b. K. D. 2 frt. Kontz Elek 2 frt. Mihály Zsigmond 2 frt. Sárkány Fábán 1 frt. Nagy L. Ferencz 1 frt. Fazakas Sándor 1 frt. Szénási András 1 frt. B. Ferencz József ref. pap 1 frt. Antal Imreh 2 frt. Gálfi Imre 2 frt. Gálfi József 1 frt. Szekeres László dulló 1 frt. Vladutz József 1 frt. Nagy Zsigmond Nánánf. 1 frt. Minor Ferencz 1 frt. Máthé Károly 1 frt. Sámson Baruch 1 frt. Nagy Zsigmond kááli 1 frt. Náthán Sámson 1 frt. Kovács István 1 frt. M.-Bánd közsege 1 frt. Soós Eduárd 1 frt. Sente Gábor 50 kr. Ritter Ignátz 50 kr. Breuer Farkas 50 kr. Barabás Kázmér 50 kr. Özv. Sente Pálnó 50 kr. Bogathai Károly 50 kr. Baló Pál 50 kr. Fekete Pál 50 kr. Todor Elek 50 kr. Szalay Pál 50 kr. Szekeres László Mad. 50 kr. Szekeres István 50 kr. Benkő Miklós 50 kr. Ince Márton 40 kr. Pásztóhi Dénes 40 kr. Horváth Ádám 40 kr. Dimonstein Lázár 30 kr. Jákob Volf 30 kr. Nagy Miklós 30 kr. Sente Sámuel 20 kr. Dimonstein Albert 20 kr. Tischler Mózes 20 kr. Egy valaki Bándról 20 kr. Egy bándi 20 kr. Más bándi 20 kr. Egy ember ez is bándi 20 kr. Egy valaki 10 kr. Bartha János 10 kr. Én is bándi 10 kr. Egy valaki 10 kr. — Összesen 65 fr. 50 kr.

Ezen összeg beszolgáltatott a marosszéki t. tisztség-nél illetékes helyre juttatás végett. Szekeres László dullóbiztos.

Neveljünk gyümölcsfákat!

(Folytatás.)

III. A nemesített gyümölcsfa előállítása
Erre nézve fölkellék: a) az alany; (tőke) b) a nemes oltóág; c) az oltás czélszerű eszközlése.

a) az alany

Az alanyt sokan az erdőben, vagy kertekben találhatók fiatal gyök-hajtások kiásása, s átültetése által szerzik meg; — de az ily alanyok ellen azon alapos kifogás tehető, miszerint, azon kívül, hogy rendesen jóval vastagabbak levén az oltóágnál, többnyire csak hasításba oltathatók; s az ilyen oltás által előállított seb, az oltóvány kárára későre heged be; még — mint öreg gyökerekből származott fiatalok, mintegy lényekben hordják az időtlen aggságot; tehát nem egészen felelnek meg a gyümölcsfa-tenyésztés czéljának, mely az, hogy az oltóvány minél hosszabb életű legyen.

Tapasztalás szerint legtartósabb, s czélszerűbb alany nyerhető alma és körte számára, ha a vadalma s vadkörte gyümölcsök őszszel, érettségükben leszedve, kissé megszojyosodni hagyott állapotban, a már előre felporhanyított s elkészített magágyba két hüvelyk mélységű, 1 vagy 1 $\frac{1}{2}$ láb távolságra sorokba húsostul együtt, vagy is a gyümölcsök egészben sűrűn egymás mellé rakva, tétetnek; — azok következő tavaszon kikelve, mint kis vadonczok, s leendő alanyok egyebet nem kívánnak, mint a gyomtól tisztántartást. A kikelési tavaszra következő tavaszon, mielőtt a nedvkeréngés megindulna, tömegesen kiszedtetnek, s a derekabb legények közülök a már kinézett helyökre állandósan, a gyengébb legények pedig iskolába ültetnek sorokba; úgy, hogy a sorok 2 lábnyi, a növények a sorokban 1 $\frac{1}{2}$ lábnyi távolságra legyenek egymástól. Ugyan ezen módon nyerhető alanyok a csontórok vagyis kemény magnak számára is: kajszin baraczkának, vagy neme sitett szilvának a nyári apró kék — vagy akár a húsos szilvából; (a besztercei szilva nem jó alany, mert nedvszegény) meggynek a vadmeggyből; (prunus mahaleb.) Itt megjegyezhető, hogy a magágy és iskola földje, jó mélyen fel legyen ugyan ásva, s elapórvá, de nehegy trágázzott — sőt sokkal jobb termőföldben levő föld se legyen, mint azon föld, melybe a gyümölcsös tervetetik; — mert a csemeték a kövérebb földből a sokkal silányabbá átültetést életveszélyesen megsínylenek. Az ültetés oly móddal történjék, mint az ültetésnél írva van.

A kiszedett vadonczok közül azok, melyek jól ki-
zöldültek, s fogamzásuk bizonyos, még a kiszedési ta-
vaszon — májusban — már sikeresen oltathók; — csak
aztán gyökereik oltóztatassanak; — rendszeren azonban csak

a kiültetés után következő tavaszon oltassanak; midőn
már gyökereik elhelyezkedve vannak, s fölfelé működ-
hetnek.

A ki törpe almát akar, alanynak használjon Szt.
János almát; törpe körtefához birsalma alanyt, de ebbe
csak is vajkörtét, mint: Diel vajkörtéje, Napoleon vaj-
körtéje, stb. oltandók, mert más válfajok gyümölcse a
birsalma alanyban kövecses lenne.

A törpe oltóványok 3 éves korukban már termenek;
s ezért egy ismeretlen válfaj korán megismerésére alkal-
masak; gyümölcseik nagyon szép példányok; s vete-
ményes kertekben táblák szögletein bátran helyet kap-
hatnak; mert kicsinyek levén árnyékaik által nincsenek
a veteményes ágyak hátrányára.

b) oltó-ág

Oltóágakat lehetőleg oly gyümölcsfajokból szere-
zünk, melyek tapasztalás szerint, vidékünkön diszlenek.
Az oltóágak metszése február elejétől végeig történik; —
mindenesetre addig, míg a gyümölcsfa téli álmában
pihen; — és pedig a kiválasztott fák déli oldaláról a leg-
jobbán kifejtett egy éves hajtások közül szedessenek.
Metszők a különböző fajok külön csomagoltassanak, s
czéldulástassanak: — vágott végeik kevés vízzel hígított
sárga agyag — frismarhaganéj — s aprított marhaszorból
készült gyurmába dugatnak; a csomagok pinezébe tétet-
nek, hogy ki ne száradjanak az oltás idejéig: márczius
25 — május 15-ig. Ha mégis megfagyadnának az oltó-
ágak, az oltás előtti napon a használandók vízbe tétet-
nek, honnan megdegedésük után kivételnek, s szikkadás
után megoltatnak.

Oltásra legczélszerűbb az oltóág közepe tája; — mint-
hogy az alján levő szemek igen aprók, s rosszul fakad-
nak, hegyin levők pedig éretlenek. Egy oltóványhoz két
— legfennebb három szemes — rügyes — oltóágacska
elég.

(Vége következik.)

Azár.

KÜLFÖLD.

Páris előtt jelentékenyebb küzdelem folyó hó 5-én
történt; egyedül az Issy erőd körül foly szakadatlanul
az ágyúzás. Folyó hó 3-án Mac-Mahon új általános tá-
madást akart intézni Páris ellen és három hadosztály
már összpontosítva is volt e czélra a boulognei erdőben
és környékén; azonban a támadás abban maradt. Ugy
látszik, hogy a kormány még mindig nem mer bízni a
végleges sikerben.

A „Times“ versaillesi levelezője szerint a kormány
csapatai Clamart helység pályaudvarát, mely az issy-i
erőd kulcsa, erős ellenállás után f. hó 8-án éjjeli 11—12
óra között bevették s a commune csapataiból 200 foglyot
ejtett, ugyan e levelező szerint az issy-i kastély legégett.

A republicanus liga újabb alkudozási kísérletet tett
és úgy a communitól, mint a versaillesi kormánytól 20
nap fegyverszünetet követel. Milyen sikere lesz e kísér-
letnek, legközelebről meg fogjuk tudni.

Bismarck herceg és Favre már megérkeztek Frank-
furtba, hogy a végleges békekötés ügyében határozatot
hozzanak. Bismarcknak Berlinből való elutazása előtt
egy tanácskozás tartott, melyben a koronaherceg, Moltke,
Podbielski és Treskow tábornokok vettek részt. Vilmos
császár, állítólag, fel van ingerülve, a versaillesi kormány
ellen s eddigelé Bismark lett volna az, kinek tanácsára
még nem léptek fel ténylegesen a német hadseregek
Franciaországban. A Frankfurtban hozandó határozatok
kétségkívül döntő befolyást fognak gyakorolni a Német-
és Franciaország közötti viszonyokra.

Berlinből az augsburgi lapnak következő érdekes
részleteket írják: „Moltke tábornok szokott éles elműs-
sággal előrelátva a jelenlegi francia eseményeket, midőn
a haditanácsban egész határozottsággal sürgette a párisi
nemztörtség lefegyverezését és Páris teljes meg-
szállását. Moltke tábornok e követelése azonban köztu-
domásulag elvetetett a haditanács által. Most Vilmos
császár visszamelekezvén ez ügyre, közelebről elégtételt
akart nyújtani a hírneves tábornoknak s azért nagyobb
társaságban vele találkozáván, kezét nyújtott neki s így
szólt: Mi sokszor össze ütköztünk egymással a hadita-
nácsban, azonban önnek mindig igaza volt.

Az olaszországi összeesküvés, mely csak az imént
fedeztetett fel bizonyítanom kell, hogy szélesebb körre
terjedt ki, mint gyanítható volt. Majd minden városban
voltak párhívei az összeesküvésnek, mely több katonát
is számított soraihoz, továbbá számos hírlapíró és barátot.

Bajorországban a vallási viszály folyását nagyobb
mérveket olt, úgy hogy a legkomolyabb következményekre
nyílik kilátás; ugylátszik, hogy e kérdés alig lesz más-
ként megoldható, mintha Bajorország teljesen függetle-
niti magát Rómától. A bajor püspökök kihívó és bo-
nyodalmat kereső magatartása nem kevésbé, mozdítja elő
ez eshetőség bekövetkeztetését.

A bambergi érsek egyik rendelete kiátkozza mind-
azokat, kik 1) nem hisznek és nem engedelmeskednek a
yatikáni zsinat határozatainak; 2) kiátkozza mindazokat,
kik Dollinger „eretnekségét“ pártolják, vagy helyeslik:
3) mindenki, bármily állást foglaljon is el, az
nem oldozható föl addig a kiátkozás alól, míg megtagadja
a hitet, és elismerést és engedelmességet a zsinat hatá-
rozataitól; 4) azoktól, kik egyházi átokban halnak meg,
megvonatik az egyházi temetés. Ily határozatokkal szem-
ben, melyek a legfőbb mértékben korlátozzák az állam-
polgár lelkiismereti szabadságát, nem maradhat közömbös
a bajor kormány.

Münchenben a szabadelvű katolikus párt egy 12,000
aláírással ellátott feliratot nyújtott be a cultusministe-
riumhoz a csalhatatlansági dogma ellen. A felirat mellett
egy a királyhoz szóló levél is foglaltatik, mely így vég-
zódik: „álljon felséged élére e szellemi mozgalomnak.“

Közelebről Bernben (Svájc) is gyűlést tartottak a kato-
likusok, tiltakozva vatikáni zsinat határozatai ellen.

Távirati hírek:

Páris, máj. 6. A versaillesiaknak jelenleg 128
ütegök van Páris körül felállítva. A közp. bizottság a
tömeges besorozást szigorral hajtja végre.

Berlin, máj. 6. Essad basa, a szultán követe rend-
kívüli küldetésben ma reggel ide érkezett s a „Royal“
szállodába szállott.

London, máj. 6. A „D. Telegraph“-nak távirják
Versaillesból: A porosz kormány táviratilag tudatta
Thierssel, hogy ha a francziák hétfőn be nem vonulnak
Párisba, a németek kedden fel fognak lépni a francia
főváros ellen.

Versailles, máj. 7. A „Soir“ szerint Anglia
kezdemenyezése folytán angol-olasz-spanyol szövetség van
keletkező félben, mivel a brit kormány látván azon cse-
kely szerepet, melyet a hajóhadak a közelebbi mult há-
boruban játszottak — szükségesnek tartotta szárazföldi
hatalmakkal fogni kezét.

Athen, máj. 7. Greger patriarcha hamvait a Py-
reusból épen most királyi díszszal ünnepélyesen kivették
és a székesegyházba letették. Egyideűleg fényesen megülik
az 50 éves függetlenség-jubileumát.

München, máj. 8. Gyökerez miniszterválság vár-
ható, melynél a Dollingerféle irány lesz mérvadó. Hohen-
lohe elnökül van kiszemelve; összefüggésben áll ezzel
a kamra feloszlatása is.

Versailles, máj. 8. A versaillesi kormányának a
párisiakhoz intézett egy proklamációja megvilágítja a
párisi commune rémuralmát és újabb támadást helyez
kilátásba a németek részéről, ha a fölkelést elnyomni
nem sikerülne. A proclamatio igéri mindazok életét meg-
kímélni, kik a fegyvert leteszik, valamint a szükségben
sinlődő munkások segélyeztetését.

Pest, máj. 8. A Spanyolországból hazatért Gam-
betta és Laurier ellen Thiers elfogatási parancsot adott
ki. A municipális tanácsok Bordeauxban congressusra ké-
szültek, hogy a párisi lázadás és törvényes kormány közt
válasszon, de Thiers ezt betiltotta.

VEGYES.

— Mátray Ernő „A philosophia chrestomatheája“
című becses munkájának első füzetje megjelent és hoz-
zánk is beküldetett. A nyolcz füzetre előirányzott mű
nem csak a magyar tudományosságunk de a magyar
közművelődésnek teendő lényeges szolgálatot, miután
szerző mélyebb s alapos tanulmányainak eredményei:
fölvilágosító jegyzetei által teszi hozzáférhetővé az ol-
vasónak a máskülönbön nagyon nehéz, s művelt fel-
fogás főbb criteriumaihoz tartozó bölcseleti ismereteket.
Mindenkor kiváló örömlenkre szolgál, midőn egy ifjabb
írónak szép tehetségét a valódi és fundamentális érte-
lem- és szellemfejlesztés áldásos terére lépni látjuk; leg-
mélyebb tiszteletünkkel és szerencsekíváratunkkal üdvö-
zöljük azért Mátrayt az „építő“ sorában, hol biztonnal
több és maradandó babért nevelend számára a nemzet
elismerése!

A jeles munkának megjelent első füzet (kapható
Aigner pesti könyvtáruánál, ára 1 frt.) a Socratest meg-
előző görög philosophiáról szól. A második füzet Sokra-
test, Platot, Aristotelest és követőiket, a harmadik az
ó-kor philosophiájának hanyatlási korszakát, a negyedik
a középkort, az ötödik az újkornak Kantig, a hatodik
Hegelig, a hetedik a legújabb időkig terjedő szakát, végre
a nyolczadik a magyar philosophiát karolja föl. Min-
den kor philosophiája geographiai helyzetét egy-egy phi-
losophiai térkép teszi szemléltetővé.

Melegen ajánljuk a magyar közönség pártfogásába,
elsőbb azért, hogy az ifjú nemzedék tanuljon, merítsen
belőle komoly, realis tudást; másodsor pedig azért, hogy
buzduljon a komoly és hasznosabb tudománynak élő író,
s találhassa meg fárasztó nehéz munkálkodásáért is azon
anyagi jutalmazást, melyet a közönség telimarkokkal szór
az ámitó politikának és lapos belestistikának mai nap
sokszor méltatlan vásári munkáiért.

— A országos honvédgyűlés. Vasárnap május 7-én
tartott Pestvármegye termében az országos honvéd-
gyűlés Ivánka Imre elnökle mellett. Az elnöki beszéd
után legfontosabb tárgya volt a honvéd-menház ügye. Az
elnöki jelentés szerint e czélra eddig 87,115 frt. gyűlt
be s így a menház építéséhez azonnal hozzá lehet fogni.
Ez Pesten fog épülni s az építéshöz főmaradó pénz egy
fog kiadni, hogy 15 év alatt maga magát emésztse föl
(a fonds perdue) mi által az évi jövedelem 10.3% fog
tenni. Ezután elnök a központi bizottság nevében szép
beszéddel leköszönt, hogy a szabályok értelmében új vá-
lasztás eszközöltesék. Elnök lett Gáspár Endre, alelnökök:
Clementisz Gábor és Földvári Albert; jegyző Kühnel
Ignác. A választásokkal a gyűlés véget ért, tagjai a
Frohner-szállodában gyűltek össze ismét barátságos la-
komára.

— Mária Annunziata főhercegeasszony 6 es. kir.
fensége Bécsben május 4-én 6 és 3/4 órakor az Urban
csendesesen elszenderült.

— Zrinyi és Frangepán kétszázados ünnepét ápril
30-dikán Bécs-Ujhelyt kegyeletos visszaemlékezések közt
ülte meg a bécsi „magyar egyet“ s a bécsi magyar
egyetemi ifjuság. Körülbelül százan jöttek össze Bécs-
Ujhelyen, s legelőször is a levéltárt tekintették meg,
melyben számos, történelmükre vonatkozó emlék látható.
Itt őrzik ama képet, mely Zrinyi és Frangepán kivégez-
tetését ábrázolja. A jogtalan vizsgáló bizottság emelvényen
áll, kiváncsi néptömegektől körve, Zrinyi holtteste le-
pedőbe takarva már a földön hever, míg a szerencsétlen
ifjú Frangepánra éppen akkor méri a bakó az első ha-
lós csapást. Itt van a latin föliratu bárd is, melynek
csapása alatt kétszáz év előtt Zrinyi és Frangepán feje
lehullott, s több öltönydarab, mely Mátyás király tulaj-
donát.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

donát képezte. A bécsi magyar ifjak a levéltár megszemlélése után a dom-templomba mentek, hol a hősök csontjai nyugosznak. Ezután pedig a kivégeztetés helyét keresték föl, melyet egész bizonyossággal nem lehet meghatározni. Sokan a főtér, mások pedig a Bräuer-gasse melletti tért tartják a szomorú esemény színhelyének. E történeti nevezetességi helyek megszemlélése után az ünnepély rendezői a „Szarvas” vendéglő nagytermében gyűltek össze, hol a „Szózat” elzengésével kezdék meg az ünnepély sorát. Ezután Muraközy Sándor, a „magyar-egylet” elnöke emlékezett meg Zrínyi és Frangepán érdemeiről, majd egy dal elnéklése után Eötvös Lajos tartott emlékszedet. Wallasics Gyula — alkalmi költemény hiányában — Szász Károly „Drága csontok” című versét szavalta el, s az ünnepély Hoós Dezsőnek, az egyetemi magyar klub elnökének zárbeszédével ért véget. „F. L.”

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. május 15. és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Csergedi János.

Felső Comanu községe Alsó-Cumann községe e. birtok. i. Mucea Joane N. Mucea Joane J. e. birtok. i. Mucea Nicolau Juon Mucea Elisen e. birtok. i. Pap Todorziu Pap Kostán e. birtok. i. O-Sinka községe a magas kincstár ellenbirtok. i. Pask Ispas, Budai Juon e. visszahelyezés iránt.

Előadó k. t. bíró László Lajos.

Lengyen Bálint a m. kir. kincstár e. visszahelyezés i. Bukur Kristiu Dederlatu Nyikulaj e. 18 drb arany i. Quittner S. Helvig S. ellen 375 frt i. Hersch Áron Baruch Jeremiás e. 750 frt 70 kr. Pálffy József Tatyis Juon e. A kir. kincstár gr. Bethlen Sándorné e. 1600 frt. s járuléka i. Hageman Henrich és társai gr. Toldalagi Ferencz e. 37,000 frt betáblázás i.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor.

Özv. Barcsai Sigmondné, Hidvégi Ábrahám e. 300 megfizetése i. Pál György József, Lukács István e. sommás visszahelyezés i. Tófalvi Gergely Ferencz Máté F. e. sommás visszahelyezés i. László Pál, Gazda Elekné e. dtto, Horváth Pál a magyar keleti vaspálya építkező társulat e. 295 frt s járuléka i. Balló János és társai Dey Károly e. 180 frt váltókövetelés i. Gr. Haller József és Klára gr. Haller Ferencz e. hagyaték felosztása i.

Előadó t. k. bíró Deési Farkas.

Gr. Mikó Imréné gr. Kun Lászlónak az erdélyi unitárius statusnak a gr. Teleki családnak, b. Huszár Károlynak és gr. Teleki Róza gr. Bethlen Farkasnének, gr. Bethlen Farkas illetőleg hagyaték ellen 99,651 frt-ért eladott bonyhai uradalom vételárának felosztása iránt. Miron Jánosné, Miro Csonka Mária elleni örökösödés i. Hadnagy Juliánna Nagy Andrásné, Hadnagy Károly és Sigmond elleni végrendelet megsemmisítése iránt. G. Anker és társa czég felperesnek Ritter Ignác alp. ellen 100 frt i. váltó pere. Petki Ferencz, gr. Lázár Mór-né Barcsai Polixena e. 24,600 frt. Ugyanannak ugyanaz ellen 20,900 frt i. Buda Imréné Müksitsch Anasztázia felperesnek Medrea Popa Gyorgya alperes e. sommás visszahelyezés i.

Előadó k. t. pótbiro Dr. Dósa Miklós.

Vajda Imre Knap Mózes e. birtokháborítás i. Süket István Csáki János és társa e. kártérítés. Krikk János Szöcs Demeter e. egy szántóföldhöz való tulajdon jog i. Tripfán Gyerászín Petrován Ilisia e. 21 frt 50 kr. s járuléka i. Roticsku László és nejének Liptai Endre e. bérviszony megszüntetése i. Győne Elek örökösei Károly Ferencz e. 30 frt és járuléka i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal.

Szász nemzet egyetemének Hilla Bukur és társai e. 54 frt 60 kr. kölcsön követelés i. Nik Ferencz és társa Kálgour György e. 1000 frt i. George D. Nisztor Radu Steleu Bankotu e. 49 frt 40 kr. i. Pap Miklós Nesztor József e. birtokháborítás i. Finna Ferencz Boár Flora és Simon Juon e. birtokháborítás i. László Miklós Eger József e. 90 frt vételár és vissza fizetése i.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel.

Kaluser Vincez hagyatéki gondnoka Pekete Tamás stb. e. zállagos föld kiadása i. Szász Dávidné Gese József e. tulajdon elismerése i. Vadadi Dániel hagyaték felett Vadadi József és testvérei közti ügy Kerekes Mihály Miklós Márton e. egyezmény megszüntetése i. Id. Faluvégi Péter Faluvégi Mihály és neje e. ingóságok kiadása i. Faluvégi Péter Faluvégi Mihály s neje e. ingóságok i. Faluvégi Péter Faluvégi Mihály s neje e. ingóságok kiadása i. Faluvégi István Hadnagy András e. sommás visszahelyezés i. Munteanu Susánna Baruka Irina e. adósságos kereset i. Csipkés Sándor Filep Kálmán e. végrendelet megsemmisítése i.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter.

Stirca Leonta Carpinisianu Nicolau e. 2 frt 40 kr. Dragomiru Moisa Flesieriu Dumitru e. 75 frt 86 kr. i. Sándor Sámuel Hochthal Mendel e. 114 frt 78 kr. i. Pünköszt Károly Ince Sándor e. sommás visszahelyezés i. Hollomek Karl Usieru Jacobu e. Kopacz György és társa Kopacz Franciska e. fekvősegek kibocsátása i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál.

Schneider János Akim Juon e. 80 frt i. Fancsali Mihály árvái Mátyás Mózes e. sommás visszahelyezés i. Muntyán János és társai Mihonya László és társa e. végrehajtás megszüntetése i. Bulbea György Popodiciu Mária és társa e. egy okirat érvényben tartása i. Lais Juon Szeben Petruz e. sommás visszahelyezés i. Finta János és társa Márton József 72 frt 67 kr. i. Vinkler Berjámín Márton György e. egy cserevásár érvénytelenítése i. Anna lui Iliá Skutea Thies János e. 40 frt i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám.

Mánya Dávid Ince Bartalis e. hét darab birtok visszaadása i. György Sigmond Iszlay Ferencz e. 35 véka róz s egyéb ingóságok i. Kuncz János József és társa Moldván Gergely csödtömege e. 795 frt 90 kr. i. Mátyus György Bokor Miklós e. sommás visszahelyezés i. Beke József Kosa Klára e. 12 frt kölcsön összeg i. Özv. Lopasán Lászlóné Podár Stefan e. egy belső telek fele része i. Sotir István Székely János e. 400 frt haszonbér iránt. (Vége köv.)

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Május 12)

5% metallique	59.15
5% nemz. államkölcsön	68.75
1860. államkötvény	97.—
Bankrészvény	770.—
Hitelrészvény	280.10
London	125.20
Ezüst	122.60
Arany	5.93
Napoleon arany	9.95 ¹⁰ / ₁₀
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.75
" " " temesi	75.25
" " " erdélyi	77.75
" " " horvát-slavon	83.50

Felelős szerkesztő: RÁPOLTY KÁROLY.

H I R D E T M E N Y E K.

313. 1871. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. közmunka- és közlekedési ministerium folyó évi május hó 1-ről 2632 szám alatt kelt magas rendeletével a brassói államút $7\frac{0-1}{8}$ mértföld szakaszában, Gerend és Hadrév közt eső 105- és 106-ik számú fahid újraépítését engedélyezvén, ezen munka végrehajtásának biztosítására jelen évi május hó 25-én délelőtti 10 óráig kezdve nyilvános árlejtés fog tartatni.

A 105-ik számú hid újraépítésére engedélyezve van . . . 3878 frt 26 kr.

A 106-ik számúra . . . 2901 frt 78 kr.

Vállalkozni kívánók kéretnek 5% bánatpénzzel ellátva a fenn megjelölt helyen és időben megjelenni, hol addig is az árlejtési föltételek a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

Szabályszerűen felszerelt írásbeli ajánlatok csak a szóbeli árlejtés megkezdéséig fogadtatnak el.

Maros-Vásárhelyt, 1871. május 6-án.

A m. kir. mérnöki hivataltól.

(35)

2—3

Hirdetmény.

Maros-Vásárhely sz. kir. város közönsége az 1871. évi május 31-én d. e. 10 órakor a városi tisztai háznál tartandó nyilvános árverezés útján haszonbérbe adja, az 1872-ik év kezdetétől fogva az 1877-ik év végéig terjedő 6 évre a város bel- és külterületén a községet illető kizáró sör-termelési jogot, s a kívülről behozandó sör után a. a. akonként 1 frtban fizetni kellett fogyasztási háziadó beszedése jogát. (Mind a benn termelt mind a díj mellett behozott sörnek árulása szabad lévén.)

Miről az árverezni kívánók azon figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy a kikiáltási ár 6000 forint, a bánatpénz 600 frt, mely utóbbi a városi tanácshoz beadandó írásbeli ajánlatokhoz is csatolandó, melyek csak az árverezés megkezdéséig fogadtatnak el, egyéb feltételek pedig a tanácsi irodában előlegesen is megtekinthetők. M.-Vásárhely, 1871. április 15-én.

a városi tanács.

(32)

3—3.

!! Figyelemre méltó !!

Fekete és Holczer

Maros-Vásárhelyt.

Ajánlják a n. é. közönség figyelmébe, a jelen nyári idényre érkezett nagyválasztékú szőruha szöveteiket borduros és rojtos 25. 29. 35. 38. 39. 40. 44. 46. 43. 50. 54. 60. 62. 68. 70. 80. 110 krig.

Battistok 20. 22. 24. 25. 26. 27. 30. 33 krig. Napernyők 1.40, 2, 2.20, 2.40, 2.70, 3, 3.20-tól, 10 frttig.

Sifonyolcsók 15. 18. 20. 24. 28. 30. 35. 40 krig. Jó pergalinok 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 32. 33. 34 krig.

Férfi és női fehérneműk gyári áron és még-itt meg nem nevezett számtalan czikkek a legjutányosabban. (39) 1—6

Figyelemre méltó!

Gyári ügyek t. cz. Wallerstein Bernát urnak kérésére, köz és kisebb épületek, gyárak, tulajdoncsai érdekében — örömmel nyilvánítom megelégedésemet azon kút gépezet irányában, melyet említett ügynök ur régi baromvásár-utczai 660. sz. telkemen idei május 3-án fölláttatott.

Ezen kút-gépezet meglepő csinnal, s a mellett tartósságot ígér erővel van kiállítva, — ment a téli fagytól, — csekély erővel bőv vizet ad, — előjőhető romlás esetén könnyen hozzá férhető s igazítható, szakértő nélkül is egy helyről más helyre költöztethető, ezek felett pedig, kert és udvar öntözésre,

véletlen szerencsétlenség esetében pedig tűz oltásra a nagyobb fajtájú vízi-puska gyanánt használható.

Egy ily gépezet teljes felszereléssel készen helyre állítva 260 frt, mely ár, hasonlítva azt a 140—160 frtért előállított rendes szivattyus kuttak árához, igen méltányosnak, sőt előnyösnek tűnik ki.

Említett kút szerkezet irt helyen megtekinthető.

Maros-Vásárhelyt, 1871. május 6-án.

Szentivány Kálmán.

(36)

1—6

Jégbiztosítási fölhívás!

A „Magyar kölcsönös biztosítóbank”

alóírt főügynöksége tudatni kívánja a biztosító közönséggel, hogy a jeleni jégidényre már elfogad biztosításokat a következő mérsékelt díjak mellett:

Törökbúzáért . . .	100 frt után — frt 70 kr.
Búza, rozs, zab, alakor . . .	1 „ 10 „
Dohányért . . .	4 „ — „
Szőlőért . . .	5 „ — „
Repeze és len . . .	1 „ 60 „
Lóhere, luczernáért . . .	— „ 60 „

Biztosítások váltókkal is fizethetők!!

Felvételeikkel és bővebb felvilágosítások végett alügynökségeihez vagy M.-Vásárhelyt a központhoz fordulni kéri.

Holczer Gyula,

(37)

1—6

főügynök.

A „magyar kölcsönös biztosítóbank.”

Alóírt igazgatósága ezennel közzé tenni kívánja, hogy maros-vásárhelyi főügynöksége vezetésével Holczer Gyula urat bizta meg, feljogosítván őt a bank által eddig elé gyakorolt tűz és jég ágakbani biztosítások elintézésére.

Midőn még egyszersmint a bekövetkezett jégszakban a bankot a n. é. közönség részvétére fölkéri, marad tisztelettel

Tisza László, Rátónyi János,
elnök. alelnök.

Onaszta József,

(38)

1—1

igazgató.